

Na osnovu člana 38. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo” broj 26/08 i 21/09), člana 80. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo” broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11 i 15/13) i člana 122. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 23/10 i 32/10), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo donosi

PRAVILNIK O POLAGANJU STRUČNOG ISPITA ODGAJATELJA, NASTAVNIKA I STRUČNIH SARADNIKA

I – OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

Ovim Pravilnikom uređuju se *pitanja u vezi sa polaganjem stručnog ispita* odgajatelja, nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim školama, centrima i zavodima, *sadržina i rokovi za polaganje stručnog ispita, sastav i način rada komisije pred kojom se polaže stručni ispit, obrazac uvjerenja, način njegovog izdavanja, troškovi polaganja ispita, naknade za rad članova komisije, vođenje matične evidencije i ostala pitanja u vezi sa polaganjem stručnog ispita.*

Član 2.

(Pojmovi)

Odgajatelj u predškolskim ustanovama je stručna osoba za odgoj i obrazovanje djece koja planira i realizuje cjeloviti razvojni program odnosno program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja djece u godini pred polazak u školu.

Odgajatelj u domu učenika u odgojnoj grupi realizuje stručne poslove u skladu s opisom poslova i programom rada ustanove: edukaciju, individualni i grupni rad s učenicima, rad u sekcijama i interesnim grupama, kulturnu i javnu djelatnost, saradnju sa školama, ustanovama, roditeljima i druge stručne poslove.

Nastavnik razredne i predmetne nastave u osnovnoj školi i nastavnik u srednjoj školi je stručna osoba za odgoj i obrazovanje učenika koja planira i realizuje nastavne sadržaje, vodi, prati i ocjenjuje rad učenika i njegovo ukupno napredovanje u osnovnoj i srednjoj školi i zadovoljavanje razvojnih odgojno-obrazovnih potreba učenika. U specijalnim školama u skladu s nastavnim planom i programom nastavnik može biti defektolog.

Stručni saradnici predškolskih ustanova, osnovnih, srednjih škola, centara i zavoda (u daljnjem tekstu: odgojno-obrazovnih ustanova) koji polažu stručni ispit su:

- **pedagog-psiholog, pedagog, psiholog**, zaduženi za praćenje, analiziranje i unapređivanje odgojno-obrazovnog rada u školi, stručnu saradnju s učenicima, nastavnicima, ostalim stručnim saradnicima, roditeljima, te za neposrednu koordinaciju rada s pedagoškom-psihološkom službom odgojno-obrazovne ustanove,

- **defektolog određenog profila** – logoped, surdopedagog, oligofrenopedagog, tiflopedagog, peripatolog, psihomotorni reedukator,

- **socijalni radnik**, učestvuje u praćenju, analiziranju i unapređivanju saradnje s porodicom, društvenom sredinom, institucijama i pedagoško-psihološkom službom u svrhu preventivnog djelovanja,

- **koordinator praktične nastave planira, koordinira i prati realizaciju praktične nastave i racionalno raspoređuje potrebna materijalna sredstva za realizaciju iste.**

Stručne poslove obavljaju u skladu s opisom poslova, definisanim Pedagoškim standardima predškolskog, osnovnog i srednjeg nivoa obrazovanja i zakonom,

- **mentor** je stručna osoba koja osposobljava pripravnika za samostalni odgojno obrazovni rad,
- **pripravnik** je lice koje se osposobljava za samostalni odgojno obrazovni rad na poslovima odgajatelja, nastavnika i stručnog saradnika.

II – OBAVEZA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA I PEDAGOŠKO-PSIHOLOŠKE I DIDAKTIČKO-METODIČKE GRUPE PREDMETA

Član 3.

(Polaganje pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta)

Lice koje se osposobljava za samostalni odgojno-obrazovni rad, a koje u toku studija nije polagalo pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu, predmeta obavezno je da u roku jedne godine od početka osposobljavanja polagati predmete iz ove grupe koje u toku studija nije položilo.

Član 4.

(Obaveza osposobljavanja za samostalni odgojno-obrazovni rad i polaganje stručnog ispita)

- (1) Odgajatelji i stručni saradnici u predškolskim ustanovama, centrima i zavodima, nastavnici i stručni saradnici u osnovnim i srednjim školama (u daljem tekstu: kandidati), obavezni su da, nakon isteka jedne godine rada u neposrednom odgojno-obrazovnom radu, polažu stručni ispit.
- (2) Pripravniku u realizaciji pripravničkog staža pored mentora stručnu pomoć pružaju:
 - a) za praktični dio ispita stručni saradnici odgojno-obrazovnih ustanova,
 - b) za administrativni dio sekretar odgojno obrazovne ustanove.

III – STRUČNI ISPIT NASTAVNIKA

Član 5.

(Imenovanje mentora)

- (1) Sa pripravnikom od dana donošenja Rješenja o pripravničkom stažu radi mentor.
- (2) Nastavničko vijeće odgojno-obrazovne ustanove je dužno, odmah po stupanju pripravnika na posao, donijeti Odluku o imenovanju mentora.
- (3) Direktor odgojno-obrazovne ustanove odmah, na osnovu Odluke Nastavničkog vijeća o imenovanju mentora, donosi Rješenje o pripravničkom stažu kojim se definiše trajanje pripravničkog staža u ustanovi koja izdaje Rješenje, poslovi i zadaci pripravnika i mentora, prava i obaveze pripravnika i mentora, kao i druga bitna pitanja,
- (4) Za mentora može biti imenovan nastavnik ili stručni saradnik u odgojno-obrazovnoj ustanovi koji ispunjava najmanje sljedeće uslove:
 - a) isti stepen stručne spreme kao i pripravnik,
 - b) isti ili srodan profil stručne spreme kao i pripravnik,
 - c) stečeno posebno stručno zvanje mentor,
 - d) 5 godina radnog iskustva u odgojno- obrazovnoj ustanovi.
- (5) Pripravnički staž se može realizovati u jednoj ili više odgojno-obrazovnih ustanova istovremeno, a može se započeti u jednoj i nastaviti u drugoj odgojno-obrazovnoj ustanovi.
- (6) Ukoliko se pripravnički staž realizuje u dvije ili više odgojno-obrazovnih ustanova istovremeno, odluku o imenovanju mentora donosi Nastavničko vijeće odgojno-obrazovne ustanove u kojoj pripravnik realizuje najveći broj sati pripravničkog staža. Navedenu odluku odgojno-obrazovna ustanova je obavezna dostaviti drugim odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima pripravnik obavlja pripravnički staž.
- (7) Ukoliko se pripravnički staž realizuje istovremeno u dvije ili više odgojno-obrazovnih ustanova sa istim brojem sati, Odluku o imenovanju mentora donosi Nastavničko vijeće odgojno-obrazovne ustanove u skladu sa sporazumom koji zaključuje sve odgojno-obrazovne ustanove u kojima pripravnik realizuje pripravnički staž.
- (8) U situacijama iz stava 6. i 7. ovog člana, Rješenje o pripravničkom stažu donosi se u skladu sa stavom 3. ovog člana.

Član 6.

(Imenovanje i sastav Komisije)

(1) Stručni ispit se polaže pred jednom komisijom koju imenuje ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministar) na prijedlog pomoćnika ministra za oblast predškolskog osnovnog i srednjeg obrazovanja, a imenuje se iz reda državnih službenika Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo), nastavnika metodike na visokoškolskim ustanovama, nastavnika u odgojno-obrazovnim ustanovama sa spiska stručnih aktiva za pojedine predmete *u posebnom stručnom zvanju najmanje savjetnik*, odnosno *iz reda stručnih saradnika u posebnom stručnom zvanju najmanje viši stručni saradnik*.

(2) Komisija se sastoji od predsjednika, dva ispitivača, stalnog člana i njihovih zamjenika. Ispitivači se mijenjaju kao članovi iste komisije za polaganje stručnog ispita odgajatelja, nastavnika i stručnih saradnika (u daljem tekstu: Komisija) u odgojno-obrazovnoj ustanovi zavisno od oblasti za koju su ispitivači zaduženi da ispitaju kandidata.

Član 7.

(Uslovi za podnošenje zahtjeva za polaganje stručnog ispita)

Zahtjev za polaganje stručnog ispita podnosi se ako kandidat ispunjava sljedeće uslove:

- a) posjeduje diplomu o stečenom profilu i stručnoj spremi koji su utvrđeni nastavnim planom i programom ili pedagoškim standardima i normativima za odgovarajući nivo obrazovanja;
- b) posjeduje uvjerenje o položenoj pedagoško-psihološkoj i metodičko-didaktičkoj grupi predmeta stečenoj *najkasnije do okončanja* pripravničkog staža, ukoliko na fakultetu nema stečeno zvanje nastavničkog smjera;
- c) da posjeduje izvještaj mentora o uspješnoj realizaciji pripravničkog staža i odluku nastavničkog vijeća odgojno obrazovne-ustanove u kojoj je obavljen ili okončan pripravnički staž da je u potpunosti realizovan program pripreme za polaganje stručnog ispita i
- d) da je realiziran pripravnički staž u trajanju od najmanje jedne godine u odgojno - obrazovnoj ustanovi predškolskog, osnovnog ili srednjeg obrazovanja u kojoj kandidat ispunjava uslove za rad.

Član 8.

(Zahtjev za polaganje stručnog ispita)

(1) Zahtjev za polaganje stručnog ispita kandidat u odgojno-obrazovnoj ustanovi podnosi Ministarstvu, a može ga podnijeti i odgojno-obrazovna ustanova u kojoj kandidat radi.

(2) Kandidat koji polaže stručni ispit za samostalni odgojno-obrazovni rad u razrednoj nastavi, obavezan je u zahtjevu naznačiti predmet iz kojeg polaže praktični dio stručnog ispita.

(3) Kandidat sa završenim višepredmetnim studijem polaže praktični dio stručnog ispita iz predmeta za koji je obavio pripravnički staž. Ukoliko je pripravnički staž obavio iz dva ili više predmeta, obavezan je u zahtjevu naznačiti predmet iz kojeg polaže praktični dio stručnog ispita.

(4) Uz zahtjev za polaganje stručnog ispita podnose se dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 7. ovog Pravilnika.

Član 9.

(Rokovi za polaganje stručnog ispita)

(1) Polaganje stručnih ispita organizuje se u: oktobru, decembru, februaru i aprilu.

(2) Prijave za polaganje stručnog ispita podnose se najkasnije do 20. u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se organizira polaganje stručnih ispita.

Član 10.
(Sastavni dijelovi stručnog ispita)

Stručni ispit se sastoji iz dva dijela:

- a) praktičnog dijela ispita i
- b) administrativnog dijela.

Član 11.
(Polaganje praktičnog dijela stručnog ispita)

- (1) Praktični dio stručnog ispita polaže se u odgojno-obrazovnoj ustanovi istog nivoa odgoja i obrazovanja kojem pripada ustanova u kojoj je okončan pripravnički staž.
- (2) Ministarstvo posebnim aktom određuje odgojno-obrazovnu ustanovu u kojoj će se obaviti polaganje stručnog ispita i o tome obavještava tu ustanovu i ustanovu podnosioca zahtjeva najkasnije 15 dana prije polaganja stručnog ispita.

Član 12.
(Sadržaj praktičnog dijela stručnog ispita)

- (1) Praktični dio stručnog ispita za odgajatelja sastoji se od održavanja aktivnosti iz programskog sadržaja Cjelovitog razvojnog programa, prilagođene predškolskom uzrastu djeteta i usmenog dijela ispita kojeg čini osvrt na održanu programsku aktivnost i s tim u vezi opće provjere iz metodike programa iz kojeg je aktivnost realizovana.
- (2) Praktični dio ispita nastavnika razredne, predmetne nastave i defektologa sastoji se od održavanja časa s planiranom nastavnom jedinicom i usmenog dijela ispita kojeg čini osvrt na održani čas i s tim u vezi opće provjere iz metodike nastavnog predmeta iz kojeg je čas realizovan.
- (3) Praktični dio stručnog ispita za stručne saradnike: pedagoga-psihologa, pedagoga i psihologa sastoji se od:
 - a) empirijskog istraživanja nekog od aktuelnog odgojno-obrazovnog problema ustanove u kojoj se provodi stažiranje, zasnovanog na uzorku od najmanje dva odjeljenja i primjeni minimalno jedne metode i tehnike istraživanja.
 - b) držanja aktivnosti u predškolskoj ustanovi, časa odjeljenjske zajednice u osnovnoj školi odnosno časa odjeljenjske zajednice ili nastavnog časa u srednjoj školi.
- (4) Empirijsko istraživanje iz predhodnog stava ovog člana kandidat dostavlja mjesec dana prije prijavljivanja za polaganje stručnog ispita. Stručni saradnik-kandidat pristupa realizaciji stručnog dijela ispita kada dobije pozitivno mišljenje od metodičara - člana komisije s visokoškolske ustanove za istraživački rad.
- (5) Usmeni dio ispita sastoji se od obrazlaganja rezultata istraživanja dobivenih empirijskim istraživanjem i osvrt na održanu aktivnost / čas i s tim u vezi opće provjere iz metodike programa / nastavnog predmeta iz kojeg je aktivnost / čas realizovana.
- (6) Kandidati koji su položili stručni ispit za odgajatelja, nastavnika i defektologa, za obavljanje poslova stručnog saradnika (pedagoga-psihologa, pedagoga, psihologa), obavezni su polagati razliku praktičnog dijela stručnog ispita.
- (7) Kandidati koji su položili stručni ispit za stručnog saradnika (pedagoga-psihologa, pedagoga, psihologa), za obavljanje poslova odgajatelja, nastavnika, defektologa obavezni su polagati razliku praktičnog dijela stručnog ispita. Izuzetno, stručni saradnici: pedagog-psiholog, pedagog, psiholog sa položenim stručnim ispitom za stručnog saradnika, za obavljanje poslova profesora: pedagogije-psihologije, pedagogije, psihologije nisu obavezni polagati razliku praktičnog dijela stručnog ispita.

Član 13.

(Administrativni dio stručnog ispita)

- (1) U okviru administrativnog dijela ispita, kandidat iz stava 1, 2. i 3. prethodnog člana odgovara na pitanja iz oblasti zakonodavno-pravne i administrativne regulative.
- (2) Broj ceduljica sa pitanjima iz stava 1. prethodnog i ovog člana mora biti za pet veći od broja kandidata koji će u određenom terminu pristupiti polaganju stručnog ispita.

Član 14.

(Ocjenjivanje na stručnom ispitu)

- (1) Komisija ocjenjuje uspjeh kandidata na stručnom ispitu pojedinačno iz svakog dijela stručnog ispita ocjenom „položio/la“ ili „nije položio/la“.
- (2) Kandidatu koji iz oba dijela ispita u skladu sa ovim pravilnikom dobije ocjenu „položio/la“ izdaje se uvjerenje o položenom stručnom ispitu na obrascu koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (3) Kandidat koji nije položio stručni ispit u prvom ispitnom roku, može ponovo polagati stručni ispit još najviše dva puta, s tim da je dužan pristupiti ponovnom polaganju stručnog ispita u prvom narednom ispitnom roku.

Član 15.

(Odustajanje od polaganja stručnog ispita)

- (1) Ako kandidat ne pristupi polaganju stručnog ispita, prije realizacije praktičnog dijela (održavanje nastavnog časa), a izjavi da odustaje od stručnog ispita, smatra se da stručni ispit nije polagao.
- (2) Kandidat je dužan najkasnije 48 sati prije početka polaganja stručnog ispita pismenom izjavom obavijestiti nadležnu službu Ministarstva o razlozima odustajanja.
- (3) Ako kandidat odustane od već započetog stručnog ispita, smatra se da ispit nije položio.
- (4) Započeti stručni ispit, na pismeni zahtjev, može se odložiti kandidatu zbog bolesti ili ako je iz drugih opravdanih razloga spriječen da nastavi polagati stručni ispit.
- (5) O odlaganju stručnog ispita odlučuje Komisija većinom glasova, o čemu obavještava kandidata.

Član 16.

(Samostalan rad nastavnika)

- (1) Nakon položenog stručnog ispita i izdatog uvjerenja o položenom stručnom ispitu kandidat stiče pravo da samostalno obavlja odgojno-obrazovni rad u odgojno-obrazovnoj ustanovi.
- (2) Jednom položen stručni ispit u skladu sa odredbama ovog pravilnika priznaje se u svim odgojno-obrazovnim ustanovama na području Kantona Sarajevo.

Član 17.

(Visina i troškovi naknade za polaganje stručnog ispita)

- (1) Visinu naknade za polaganje stručnog ispita kandidata, utvrđuje Ministar posebnim aktom.
- (2) Troškove naknade za polaganje stručnog ispita snosi sam kandidat.

Član 18.

(Zapisnik o polaganju stručnog ispita)

- (1) O polaganju stručnog ispita vodi se zapisnik, na obrascu koji je sastavni dio ovog pravilnika, a potpisuje ga predsjednik Komisije, ispitivači i stalni član koji je ujedno i zapisničar Komisije.
- (2) Uz zapisnik iz stava 1. ovog člana prilaže se zahtjev za polaganje stručnog ispita kandidata, ovjeren prepis diplome, dokaz da ima položenu pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta na visokoškolskoj ustanovi za obrazovanje nastavnika, dokaz da ima najmanje jednu godinu neposrednog odgojno-obrazovnog rada, odnosno odgovarajućeg drugog stručnog rada u predškolskoj ustanovi, osnovnoj, srednjoj školi, centru ili zavodu i odluku nastavničkog vijeća, odnosno vijeća odgajatelja da je kandidat u potpunosti realizovao program pripreme za polaganje stručnog ispita pripravnika.

Član 19.

(Evidencija o stručnim ispitima)

(1) U Ministarstvu se vodi Matična knjiga o položenim stručnim ispitima kandidata i izdatim uvjerenjima, čija je vrijednost trajna.

(2) U Matičnoj knjizi izdatih uvjerenja unose se sljedeći podaci: ime i prezime kandidata, godina i mjesto rođenja, JMB, stručna sprema i zanimanje, vrijeme polaganja stručnog ispita kandidata, broj, datum i mjesto izdavanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu kandidata, broj, datum i mjesto izdavanja duplikata uvjerenja o položenom stručnom ispitu kandidata,

Član 20.

(Izdavanje duplikata Uvjerenja o položenom stručnom ispitu)

(1) U skladu sa stavom 2. prethodnog člana kandidatu koji je položio stručni ispit na lični zahtjev može se izdati duplikat Uvjerenja o položenom stručnom ispitu, s tim da troškove izdavanja duplikata uvjerenja snosi kandidat koji je podnio zahtjev za izdavanje duplikata uvjerenja.

(2) Visinu naknade po izdatom duplikatu Uvjerenja o položenom stručnom ispitu određuje Ministar posebnim aktom.

Član 21.

(Kandidati iz drugih kantona)

Kandidati iz drugih kantona mogu polagati stručni ispit u Kantonu Sarajevo, pod istim uslovima predviđenim ovim pravilnikom.

IV – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

(Zatečena lica)

Licima koja su na dan stupanja na snagu ovog Pravilnika zatečena na osposobljavanju za samostalni odgojno obrazovni rad, omogućit će se okončanje pripravničkog staža u skladu sa propisima koji su važili do donošenja ovog Pravilnika.

Član 23.

(Prestanak važenja prethodnog Pravilnika)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o polaganju stručnog ispita odgajatelja, nastavnika i stručnih saradnika („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 12/00, 10/01. i 22/04).

Član 24.

(Stupanje na snagu Pravilnika)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

Broj: 11-01-38-

Sarajevo, 2016. godine

MINISTAR

Prof. dr. Elvir Kazazović